

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VI. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

Ara: 50 fillér

1964. FEBRUÁR 10.

Az oktatás színvonalának emeléseért

A felsőfokú oktatási intézmények marxizmus-oktatói számára háromnapos tudományos ülésszakot rendezett a Művelődésügyi Minisztérium marxizmus-leninizmus oktatási osztálya egyetemünkön, január 29 és 31 között. A tanácskozás filozófia, tudományos szocializmus és politikai gazdaságtan szekciókban folytatta munkáját. Az ülésszakon az egyetemi, főiskolai marxizmus tanszékek mintegy hatszáz oktatója vett részt.

A filozófiai szekció programjában szerepelt többek között *Erdei-Gruz* Tibor akadémikusnak, *Hegedűs András* egyetemi tanár, az MTA szociológiai csoportja igazgatójának előadása. *Nyilas József* kandidátus, egyetemünk világgazdasági tanszékének docense a mai tudományos-technikai forradalom néhány közgazdasági problémájáról tartott előadást. A társadalmunk szervezetével és politikai viszonyainak alakulásával foglalkozó szekcióban *Vass Henriknek*, az MSZMP KB Párt-történelmi Intézete igazgatójának, *Erdei Ferenc* akadémikusnak és *Szigeti Józsefnek*, az MTA Filozófiai Intézete igazgatójának előadásai képezték más előadások mellett a vita alapját.

A közgazdasági szekció ülésének első napján *Szabó Kálmán* előadásában abból indult ki, hogy a marxizmus világméretű offenzívájának konkrétan a politikai gazdaságtanban együtt kell járnia azzal a törekvéssel, hogy a kutatás behatoljon a szocialista valószínűség egyes, kevésbé feltárt területeire. Referátumának célja, hogy a szocialista gazdaság egy lényeges tartományára, az úgynevezett technikai-gazdasági viszonyokra irányítsa a figyelmet.

A tevékenységek társadalmi-gazdasági megosztása minden valamennyire is fejlett rendszerben egyútté létezik és egybekapcsolódik a tevékenységek egy másik fajtájú (hosszemszetű) megosztásával, azaz a szűkebb értelemben vett munkamegosztással. Itt a tevékenységek különbségei szakmák, foglalkozási ágak, termelési, forgalmi ágak eltéréseiben, az irányítói és beosztott munkakörök különbségei gyanánt mutatkoznak egymástól mindenképpel technikai függvények. Ez abból következik, hogy ennek a tevékenységmegosztásnak feljuttatási és mélysege közvetlenül a termelés általános feltételeinek fejlettségén alapul.

Ily módon — noha az előbbtől eltérő met-

szetben nézve — az effajta munkamegosztás alapján keletkező kapcsolatok is termelési viszonyok. Kimerítik a termelési viszonyok alapvető fogalmi kritériumát: bizonyos embercsoportoknak más embercsoportokkal való szükségszerű tevékenységcsereit, az anyagi termelés összefolyamatában. Megkülönböztetés céljából e kapcsolatokat technikai-gazdasági relációknak nevezhetjük.

Káplár József, az MSZMP KB államgazdasági osztályának munkatársa, a szocialista országok közötti munkamegosztás néhány problémája című dolgozatában érdekes gondolatokat vetett fel a telepítésről, a szocialista világgazdaságon belüli tulajdonviszonyokról, és a hatékonyságról. Elemezte a népgazdasági komplexum kritériumaiból levonható következtetéseket, és a termelés tökéletességének problémáját.

Hetényi István, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője a távlati tervezésről tartott előadást.

A tanácskozás harmadik napján került sor *Nagy Tamás*, Az értéktörvény és az árak centruma a szocializmusban, valamint *Csendes Béla*, A termelészövetkezetek jövedelmessége és az árképzés főbb elvei című referátumának megvitatására.

Mint *Nagy Tamás* előadásában kifejtette — az értéktörvény szocializmusbeli érvényesítését és termelékenység szabályozó szerepét illetően, nem foglalhatunk állást egyszerűen igennel vagy nemmel. Az értéktörvény érvényesülését korlátozzák bizonyos társadalmi preferenciák, a fogyasztás struktúrája és a jövedelmek elosztására vonatkozólag. Másrészt a beruházások nincsenek alávetve az értéktörvénynek, mert nem áll fenn annak objektív szükségszerűsége, hogy az értéktörvénynek megfelelő arányok fenntartására irányuljanak, sőt más arányok létrehozása erősebb lenne az optimális gazdasági fejlődéshez.

Az árcentrum kérdésében *Nagy Tamás* úgy foglalt állást, hogy az ipari termelői ár centruma a szocializmusban sem az érték, hanem annak módosult formája. Ezt a modern termelőerőknek az a sajátossága teszi szükségessé, hogy egyrészt a különböző fajtájú termékek termelésében azonos nagyságú munkaráfordítás (érték) igen különböző munkamennyiséget tartalmazó leköltött eszközökkel párosul, másrészt az egy-egy termékfajta egységének előállításához szükséges munkaráfordítás (érték) nagysága erősen függ a leköltött eszközökben megtestesülő munkamennyiség viszonylagos nagyságától. A továbbiakban *Nagy Tamás* kifejtette a többszoros ipari termelői árképzés és az ennek megfelelő ösztönzési rendszer főbb elveit.

G. I.

ÚJ TANTÁRGY

Arról értesültünk a filozófia tanszéken, hogy egyetemünkön is tervehették az etikaoktatást külön tantárgy keretében. Felkerestük *Kósa Erzsébet* adjunktus elvtársnőt, tájékoztasson bennünket a hírrel kapcsolatos elképzeléséről.

Napjainkban a társadalmi szemlélet erkölcsi arculatának formálása fokozott jelentőségre tett szert. Az etikai problémák részletes oktatásának célja a kispolgári szemlélet megváltoztatásának gyorsítása.

Hallgatóink a filozófia keretében már eddig is foglalkoztak a társadalmi tudatformálás kérdéseivel, ez az anyag rész azonban az etikai téma elkülönítése ellenére továbbra is tananyag marad, annál inkább, mivel csak a tanár szakos harmadik és ötödik évfolyamos hallgatók részesülnek rendszeres oktatásban. A többi szakos számára évfolyam-megköttetés nélkül is lehetőséget

igyekezzünk biztosítani oly módon, hogy a hallgatók fakultatívan felvehetik e tárgyat. A heti kétórás előadásokat, illetve szemináriumokat szombatként 10-12 óráig ütemeztük be.

Még nem dönt el, hogy gyakorlati jegyet adunk vagy beszámolóra kerül majd sor a féléves anyag elsajátítása után, de azok a hallgatók, akik érdeklődésből veszik fel az etikát, bizonyára szorgalmi jegyet fognak kapni.

A fakultatív oktatásra a tanszéken lehet jelentkezni.

A féléves tananyag két részből áll, első felében az általános etika megalapozása történik, majd a kommunista erkölcs normáiról szereznek részletes ismereteket a hallgatók. Párthatározat alapján dolgoztuk ki a tematikát, hallgatóink központilag összeállított jegyzetet kapnak kézhez, melynek sajnos csak az első része fog a közeljövőben megjelenni.

— petres —

Fontos tudnivalók

A délelőtti tagozat I-III. évfolyamán, az esti és levelező tagozat I-IV. évfolyamán és a mérnök-közgazdász tagozat I-II. évfolyamán a második félév május 16-ig tart.

A délelőtti tagozat IV. évfolyama és az esti-levelező tagozat V. évfolyama részére az oktatás április 30-án fejeződik be.

Tavaszi szünet: március 27-28-31.

★

A következő ösztöndíjfelvétel valamennyi évfolyamon: február 20-án lesz.

★

A tandíjat az I-IV. évfolyam hallgatói legkésőbb május 1-ig, az V. évfolyamosok pedig április 10-ig fizessék be.

Felmérik a közgazdász munkaköröket

A reformviták általános kérdései között gyakran szóba került egyetemünkön a hallgatók létszáma. Az, vajon hogyan alakul a népgazdaság közgazdászigénye, különösen most a felsőfokú technikumok életre hívása után. Hogy távlatban hány közgazdászra lesz szükség, ezzel az Országos Tervhivatal munkaerő-tervezési osztálya foglalkozik. Mivel a tulajdonképpeni felmérő munkát csak ebben az évben kezdik meg, és feltehetően 1965-re készülnek el a tervezéssel, most csak arról kaphatunk felvilágosítást, hogyan, milyen módszerekkel tudják megállapítani, hány közgazdászra lesz szükség 1980-ban.

Eddig elsősorban becslés alapján döntöttek el, hány hallgatót kell felvenni az egyetemre — kaptuk a tájékoztatást —, a távlati tervezés most indul meg. Ehhez fel kell mérni a jelenlegi helyzetet, s ez képezi munkánk első szakaszát. Felmérjük a munkaköröket. Elég nehéz, mert a

közgazdasági munka sokrétűsége miatt majdnem kizárásos alapon kell megközelítenünk a kérdést. Ahol nem a műszaki, egészségügyi, természettudományi ismeret dominál, azokat a munkaköröket ágazatonként és a feladat jellegének megfelelően összegyűjtjük, csoportosítjuk funkciók (statisztikai, tervezési, kereskedelmi, számviteli, pénzügyi, nyilvánvitási stb.) munkakörök szerint. Majd megnézzük, hogy akik végzik ezeket a munkákat, milyen képzettséggel rendelkeznek, és az előírások szerint ezekhez a munkakörökhöz milyen képzettség szükséges. Négy képzettségi fokot különböztetünk meg: egyetemi, felsőfokú technikum, középfokú technikum vagy szakközépiskolai végzettséget, valamint specializálódás szerinti betanulást.

A tényleges helyzet ismereténél birtokában a munka második szakaszában kerül megállapításra, hogy 1980-ban milyen munkakörök betöltésére lesz szükség, milyen szak-

képzettséggel. Ezt több tényező befolyásolja. Valószínűleg néhány munkakör feleslegessé válik, vagy tartalma erősen módosul. Bizonyára változik addig a népgazdasági struktúra is, a technika fejlődése és a gazdasági szervezés helyzete is befolyásolja majd a közgazdászok iránti szükséglet alakulását.

A népgazdasági igények ilyen bonyolult felmérése után kerül sor arra, hogy kidolgozzák, hány egyetemi hallgató, milyen oktatásra lesz szükség, hogy az igényeket kielégítsék. Ennek meghatározásánál a természetes fogyás, az egyetemi lemorzsolódás és a társadalmi mobilitás arányait kell figyelembe venni.

A közgazdász munkakörök felméréseiben, az igény megállapításában segítenek az Országos Tervhivatalnak a Közgazdasági Társaság társadalmi bizottságai, az oktatás tervezését pedig oktatási szakemberek végzik majd el.

B. K.

Középiskolámban

Ismerős kép fogadott a folyosón, ismerős arcok mosolyogtak felém, otthon éreztem magam, volt középiskolámban, hova, ha rövid órácskára is, de visszahúzódtam a homvágy, visszahúzódtam az elmúlt négy esztendő emléke.

A bajai „Bányai Júlia Kereskedelmi Tagozatú Közgazdasági Technikum” IV. osztályában, Dörnyei Terézia tanárnő fontos kérdést választott témának az osztályfőnöki órájára, a továbbtanulást. Igen, ez jelenleg a legfontosabb téma valamennyi középiskolában a végzős tanulók körében, milyen felsőoktatási intézményre jelentkezzenek, milyen szakmát válasszanak.

Már benn volt a tanteremben Teri néni és az igazgatónő, de a lányok többségének a helye üresen díszlett. Ugyanhol lehetnek ilyen soká, merült fel bennem a kérdés, mikor mérgeződé, kipirult, illetve, sápadt arccal befutottak. Testnevelési órájuk volt.

No, mégis csak elkezdődött az óra, és én egyetemi gólya, kelepelni kezdtem: egyete-

münkről, mindenről, ami őket érdekelte. Sajnos, hiába volt minden fáradozásom, egy fiút sem sikerült megnyernem a négy leány mellé, akik hozzánk szeretnének jönni. Pedig még azt is megemlítettem, hogy nálunk sok a csinos leány, de mindez nem használt...

Érdeklődve az egyetemünkre készülőktől, megtudtam, hogy a négy leány között van már társadalmi ösztöndíjas-jelölt is, *Teleky Agnes*, aki a belkereskedelmi szakra fog jelentkezni. Megkérdeztem *Kis Ibo* lyát, az iskola KISZ-titkárát, miért határozott úgy, hogy egyetemünkre kér felvételt, miért a közgazdasági diplomát szeretné megszerezni?

— Mint vásárló és gyakorló-eladó is tudom, hogy milyen bosszúság, ha valamilyen fogyasztási cikket hiába keresünk, mert nincs, vagy keveset gyártottak belőle, vagy éppen a rossz áruelosztás miatt nem kapható. Szeretném elsajátítani azokat az ismereteket, amelyeknek helyes alkalmazásával mindjobban ki tudnám elégíteni a fogyasztók igényeit — kaptam tőle a választ, s meg kell mondanom,

őszinte súlyuk van e szavaknak, csak minden hallgató így gondolkodna és vonzódná jövőendő szakmájához.

S mi a véleményed eddigi ismereteid alapján egyetemünkről? — tettem fel az újabb kérdést.

— Érdekes tapasztalatra tettem szert, többen érdeklődtek már, hogy minek szeretnék tovább tanulni, s mikor közöltem, hogy közgazdászna képzésűk, elismeréssel szóltak válaszámsoról, sőt, olyan választ is kaptam, hogy ma ez a legjobb szakma, de pár másodperc múlva azért megkérdeztek, hogy tulajdonképpen mit is jelent, milyen munkakör betöltésére jogosít a közgazdász diploma?

Mé félév van hátra a felvételi vizsgáig, nehéz hónapok következnek, de, aki tovább akar tanulni, nem eshet kétségbe az érettségi előtt, mert bizony, itt az egyetemen hasonló beszámolóra, vizsgákra felévenként kerül majd sor.

Csengetnek. Búcsúzunk is, valamennyiüknek további jó tanulást kívánunk.

Petres Sándor

KITŰNŐ TANULÓINK

Horváth Ferenc III. tanári A

Krebsz Katalin IV. pénzügy

Torma Imre IV. ipar

Balázsik Mária IV. ált.

Forgó Ferenc IV. terv-mat.

Matheisz Erzsébet IV. pénzügy

Simonics Judith IV. pénzügy

A gyarmati elnyomás ellen

Dél-Jemen

Az elmúlt év december eleje óta Dél-Jemenben valóságos ostromállapot uralkodik. Az angol kormányzat letartóztatott számos haladó gondolkodású embert, és borzalmas terrort vezetett be az adeni protektorátus egész területén.

Ez az intézkedéssorozat az adeni angol kormányzó ellen december 10-én elkövetelt merényletet követte. Ez alkalommal a kormányzó repülőgépén felszállás előtt bomba robbant. Következmény: 49 angol sebesült, köztük maga a kormányzó.

Az angol imperializmus ezt az esetet — mint az imperialista gyakorlat már annyiszor — ürügyként használta fel arra, hogy csapást mérjen az adeni és vele együtt az egész jemeni nép szabadságharcára. Letartóztatta tehát a haladó erők vezetőit, körülbelül háromszáz személyt, köztük Jemen forradalmi marxista-leninista pártjának, a Demokratikus Népi Uniónak főtájkárát, Abdullah Badeebot, valamint a párt több más vezetőjét. A letartóztatottak közül sokat száműzték Dél-Jemenből, sokat pedig törvényes ítélet nélkül börtönbe vetettek.

Abdullah Badeeb tiltakozott a jogtalan lépések ellen. Nyilatkozatában rámutatott arra, hogy a merényletet a PDU (People's Democratic Union) kívül álló erők hajtották végre a párt tudta nélkül. Bírói kivizsgálást követelt mind társai, mind saját ügyében. Szót emelt a borzalmas börtönviszonyok ellen is, a foglyok még a legelemibb orvosi segítséget sem kapják meg.

Az adeni események világszerte felháborodást váltottak ki. Még a protektorátus hivatalos köréből is sokan tiltakoztak a brutális intézkedések ellen, néhány arab állami alkalmazott pedig szimpátiája jeléül lemondott hivataláról.

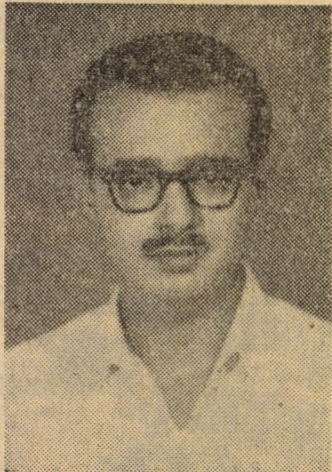
December 16-án megszületett az ENSZ-határozat, mely felhívja az angol kormányt, hogy azonnali hatállyal szüntesse meg Aden elleni intézkedéseit. De a gyarmatosítók nem akarnak tudomást venni erről a határozatról, és mind ez ideig semmi változás nem történt.

A PDU külföldi képviselői is nyilatkoztak, melyben tiltakoznak az Adenben jelenleg kialakult helyzet ellen.

A nyilatkozatban felhívással fordulnak a megosztott nemzeti erőkhöz: a PDU vezetésével egyesüljön az összes haladó párt és népfrontba tömörülve vegye fel a harcot az imperialista erők ellen. A történelem bebizonyította a népfront-harcok eredményességét és óriási jelentőségét. Ez az egyetlen lehetőség arra, hogy az adeni és az egész jemeni nép győzelmesen vívja meg harcát a szabadságért, a jemeni egységért, és a demokráciáért.

Napjainkban a legégetőbb probléma Aden függetlenségének kérdése, az ország egyesítése, és egy demokratikus alapokon nyugvó köztársaság kiépítése. A marxista párt a PDU megalakulása óta (1961 december) kemény harcot folytat a gyarmatosítók ellen. Sztrájkok és tüntetések szervezésével küzdenek az ország érdekében, de ezen túl a nemzetközi célokért is: a békeért és a haladásért.

A PDU képviselők követelik a rendkívüli állapot megszüntetését a vezetők azonnali szabadonbocsátását, valamint az angol uralom felszámolását Dél-Jemenben. Felhívást intéznek a világ

Abdullah Badeeb

haladó demokratikus szervezeteihez: nyújtsanak segítséget a felszabadulásért küzdő adeni népek.

Mindéből kitűnik, hogy az angol kormány lépése éppen ellenkező reakciót váltott ki, mint várták. A legjobbak be-börtönzése, nemhogy csökkentené, de növeli a népi ellenállást a gyarmatosítókkal szemben.

A hazájuktól távol levő arab diákok sem maradtak természetesen közömbösen a népeiket sújtó újabb csapással szemben.

Az egyetemünkön nyolc arab országból itt tanuló diákok, közös nyilatkozatban vállaltak szolidaritást a dél-jemeni haladó erők harcával, tiltakoztak az elnyomó intézkedések ellen. Kifejezték együttérzésüket, valamint azt, hogy maga az adeni támaszpont és az ottani események az összes arab országot veszélyeztetik.

Szolidaritását fejezte ki a DIVSZ is, a világ szakszervezetei Kairóban egyhetes konferencián adtak hangot tiltakozásuknak, és biztosították támogatásukról a jemeni népet.

Napjainkban, a gyarmati rendszer széthullásának idején egyre gyakrabban vagyunk tanui hasonló összecsapásoknak az elnyomott népek és a gyarmatosítók között. Rajtuk, a világ haladó közvéleményén a mi erőnkön is múlik, hogy az elnyomott népek szenvedéseit megrovidítják, harcuk győzelmesen érjen véget.

MEGJEGYZÉSEK EGY BÍRÁLATHOZ

Egyetlen pillanatig sem vonom kétségbe, hogy mindenkinek joga van önálló véleményt alkotni egy-egy művészi alkotásról — vagy mint jelen esetben — művészi próbálkozásokról.

A Miklósvári-kiállítás kapcsolatban lapunk két állásfoglalást közölt. Az első elmarasztalta a képeket, a másik elmarasztalta az elmarasztaló kritikát. Ez eddig rendjén is van, de az utóbbi elmarasztalás, sajnos, nem is annyira a kritikának szót. Sokkal inkább magának a realizmusnak mint művészeti iránynak.

Természetesen a realizmusról is lehet mindenkinek önálló véleménye, bár ez ügyben képtelenségnek tartom az állásfoglalást is figyelembe venni, akik magával a fogalommal, tehát a realizmus tartalmával nincsenek tisztában. Közepes újságíróknak terjedelmű kritikából nehéz ugyan a szerző fogalomrendszerének világosságáról megbízható képet alkotni. Ha azonban kicsit alaposabban megnézzük...

A cikk írója, E. T., formailag nagy biztonsággal és sugárzó fölényel közelít a kérdéshez. De vajon mi a bázisa ennek a hatalmas fölénynek, mi

az, amit E. T. az egyetemes emberi igazság mindent elsöpör erejével talál elénk. Egy költői pátosszal teli mondat szépen megvilágítja:

„Ha pedig a módszer ellen akad a cikkírónak kifogása, próbálja meggyőzni a milliókat az absztrakt helytelen, hamis jellegéről.”

Lám, mintha végképpen diadalmasodna azokon a begyepesedett fejű dilettánsokon, akik nem sok művészi tartalmat fedeznek föl, például a „Megfagyott hangyák álmai” című festményben.

E. T. érvekkel is imponáló módon támasztja alá az absztrakt egyedül üdvözítő voltát:

„... rohanó korunknak ez a módszer kiválóan megfelel. Nem modernség-hajhászásról van szó, hanem útkeresésről, egy olyan stílusirányzat kereséséről, amely megfelel a mai időknek, kifejezi a technika előretörését, s ezzel az emberi élet gyökeres megváltozását. Lehet, hogy ezek a szavak frázisként hatnak, de ez a visszavisszatérő érv az absztrakt mellett egyelőre megdönthetetlen.”

A szerzőnek bizonyára megdönthetetlen igazság az is, hogy „... minden művésznek, legyen az költő, festő, szobrász vagy színész, a saját érzeit, gondolatait és problémáit kell átadnia.”

Ezek után már csak egy gondolat ölik az ember eszébe: vajon E. T. lenne az új kor és minden idők legnagyobb zsenije, ugyanakkor művészi dolgokban ez ideig szavukat hallható „elődei” — nem akarok neveket felsorolni — valamennyien dilettánsok voltak? Valaki téved, mert két igazság nincs — csak tudatlanság és téveszmék halmozása. Lehetne E. T. kritikájának tárgyi tévedéseiről és logikát-

lanságáról is írni („ideál-elmélet”, Picasso békegalambja, a „tudathasadás” stb.), de felesleges lenne elterelni a figyelmet a lényegről. Itt a realizmus és az absztrakt irányzat ellentmondása áll a középpontban. S mellette szorosan ott áll minden gondolkodó ember problémája: a művészet helyes értelmezése és társadalmi funkciójának tisztázása.

Végezetül a kiállításról is valamit. Azok közé tartozom, akik látnak fantáziát Miklósvári tusrájzaiban, festményeiben. Művei grafikai érzékre, hajlamra és talán tehetségre is vallanak, de — és itt egy régi hasonlatot szeretnék felidézni.

Kitűnő kézügyességére az ember különféle módon alapozhatja életét. Kiváló sebészorvos és ugyancsak kiváló zsebtolvaj egyaránt lehet belőle. Hogy a kétféle tevékenység mégsem esik azonos elbírálás alá... az már nem a kézügyesség múlik.

Kedves E. T.! Miklósvári Zoltán a festészetben még a választópontra áll. És „rohanó korunk” kívül remélhetőleg egyéb tényezők is befolyásolják, hogy melyik irányba indul majd el.

F. P.

KULTURÁLIS HÍREINK

A Filmművészeti kör februári programja:
II. 17-én az *Ejszakai vonat* című lengyel filmet
II. 24-én pedig a *Csatorna* című lengyel filmet mutatják be.

Májusban lesz egyetemünkön a *Karambol* című új magyar film ősbemutatója, a főszerepben *Frenreisz* (Bujtor) Istvánval.

TALLÓZÁS

A KRITIKA szerkesztősége néhány kérdést intézett az Írószövetség kritikai szakosztályának tagjaihoz, mi a véleményük az 1963-as év irodalmi terméséről. Ezekből a választásokból idézünk néhány részletet.

„... elsősorban irodalmunk korszerűségével van baj. Mert a korszerűség nem egyszerűen „tartalmi”, még kevésbé „formai” kérdés: A szocialista esztétika e fogalmon... a valóság hű tükrözését érti... Szomorú gyakorlati tapasztalatom, hogy úgynevezett igazán jó „közéleti” írást, vagyis a mi valóságunkat nem hazug nem defenzív és nem aherált helyzetből szemlélő írást igen nehéz manapság találni.” (Szabó Györgytől)

Két nagy számvetés jelzi az esztendőt. Darvas József *Részeg esője* és Fejes Endre *Rozsdatemetője*. Mindkettő felelősséggel írt könyv. Erkölcsei magatartást sugallnak, elevezen bírálják nagy népretegek történelmi közönyét.” (Ungvári Tamástól)

„... mely művek tetszettek nekem az idén... Ime: Sánta Ferenc *20 óras riportja*. Csánádi Imre verseskönyve, az *Órdög szekerén* és Németh László tanulmánykötete, *A kísérletező ember*.

Mert: Sánta írása részletesen kidolgozott ábrázata a mai valóság egy lényeges darabjának... a teljes igazság atmoszféráját érzem... a negyedik dimenzió is ott igazkodik benne, miáltal a „tizenkilencedik század átlép a huszadikba, az előítéletes az előítélet nélkül valóba... Németh László könyve pedig

nekem azért esemény, mert benne a kísérlet végre már nem immanens irodalmi ügy, nem az emberi bizonytalanság menedékevele, hanem magatartás és életforma, jelentős életmű által hitelesítve.” (Bata Imrétől)

„Líránk például szép verseket szült: szenzációt, eseményt nem. Leemelhetem a polcra Ilyés új és szép verseit, Vas István számomra igen kedves gyűjteményét. Zelk Zoltán köete a Tűzből mentett hegedű megrendítet. De forrást, pezsgést nem érzek líráinkban. A fiatalok között Csóori Sándor érik be jelentékeny alkotónak. A többiek szintjüket tartják, ha igaz is, hogy Garaitól, Vácitól mindig születik szép vers.” (Ungvári Tamástól)

„... az 1963-as év leg-rangosabb írói alkotása Déry Tibor *Szerelmem* című elbeszéléskötete... Déry a magyar történelem fájdalmas tanulságaival bizonyítja... az emberség elpusztíthatatlanságát, azt tanúsítja elbeszélései, hogy a legtragikusabb események közepette mutatkozik meg csak igazán az emberi lélek szépsége, jó-sága, tisztasága.” (Mihályi Gábortól)

„Galambos Lajos novelláskötete, a Keserű lapu elgondolkodtató, felrázó hatású... Galambost a lírai indulat, Gerelyes Endrét a világvaltalásban fáradhatatlan intellektus jellemzi leginkább. Ellentétes pólusról indító, mégis egy irányba tartó képviselői ők nemzedékünknek.” (Dersi Tamástól)

„Milyen hát az összkép? Ideológiai offenzíva korszaka-

kában is; a békeidőké. Csendben születnek olykor művek — de csatazaj nem hallik. A „Rozsdatemető” és a „Részeg eső” talán, ami az irodalmi közéleten túl, az országos közvéleményt is megmozgatta.

Hiányzik itt valami pezsgés. A nagy izgalom. Ez a kor többet ígér. És többet követel.” (Ungvári Tamástól)

SPORT! SPORT! SPORT!

Söt, jégkorong

Lassan már két éve, hogy a szenzációs hír végigjárt az országban, s jóleső boldog érzéssel töltötte meg minden honkedvelő magyar szívét, a Nagy Magyar Alföldtől, a Kis Magyar Alföldig: „Wladislaw Kominek, az egyesített csehszlovák jégkorongsport Nagy Öregje az egykori Prágai Hoki Király a KGST keretein belül elváltatta, hogy zsenijét a magyar jégkorong szolgálatába állítja.

Azóta két eredményekben gazdag év telt el, mely úgy kezdődött, hogy az Ösz Mester beszédet intézett a Keleti pályaudvar lépcsőjéről az üdvözlésére egybegyűlt tömegnek.

„Innsbruckra készülünk és én egy ütőképes csapatot akarok kialakítani. Utókat hoztam magammal Prágából. Most pedig hagyjanak magamra, kedves magyar sportrajongók, mert haladéktalanul egy 32-es keretet akarok kialakítani, mellyel rejtekhelyre vonulhatok.” A rejtekhelyről csak időnként szivároghat ki egy-egy iz-

galmas tömondat, mely azután szájról szájra válna népmesévé vált. „A Mester keményen dolgoztatja a fiúkat. Egyelőre eleméleti tárgyakat tanulnak (a korcsolyázás elmélete, koronglövészt, a cseh hoki története stb) kosztjuk vitamindus, kedélyállapotuk kitűnő és naponta többször is esznek!”

És a Cseh Titán csodát művelt. Az edzőmeccsiken a fiúk sikert sikerre halmoztak. Értékes döntett harcoktak ki a WIENERNEUBERZWANZIG-JAHR kölyökcsapata ellen (0:0) és 1:0-ra győztek Zemplén megre válogatottja ellen. Ilyen kedvező előjelek után találkoztunk ismét össze Komi Mesterrel (mert már csak így becézték). Az innsbrucki gyors legalsó lépcsőjén állt, körötte hazánk legmarconább hokizói az első Sor és a Teljes Csere Sor (és nyilatkozott az egybeseregletteknek; „Nem árulok szábcamacskát: a korong elipszoid alakú, és ezért minden lehetséges” — mondta s

Részlet az eszedékes nyilatkozatból: „Az eredmény nem felel hűen a játéknak. A fiúk csodálatosan korcsolyáztak, Gyömbér II-nek a 27. percében volt egy káprázatos dupla Rittbergerje.”

Az utolsó meccsen aztán megtört a jég. A Kisstadion Füst-erői Uganda csapatát 0:0 (0:0, 0:0, 0:0) arányban ütötték el a 22. helytől. „Csodálatos volt! Így még nem láttam játszani senkit! A fiúk úgy eltorlaszolták a kapukat, hogy egy árva korong nem sok, annyit sem juthatott át közöttük. Holnap este utazunk haza, utána rejtekhelyre vonulunk. Allandóstan akarom a fiúk formáját!”

Az első mérkőzés eredménye 19:1-re alakult. A fiúkat teljesen meglepte a sikos talaj. Sokat csúszkáltak, nem találtak helyüket. Góllunkat teljesen megérdemelten szereztük, egyszer pedig csak a kapus beavatkozása mentette meg az ellenfél hálóját a góltól!”

A második meccsen Brit Guayana—Magyarország 11:0 „Brit Guayana titkos favorit volt, úgy hogy nem lepett meg az eredmény. Harcmódoruk is szokatlan volt: állandóan ők támadtak, holott játékszabályok értelmében ehhez nekünk is jö-günk volt.” Uj Dél-Wales B—Magyarország 7:1. —puskás—

Beethoven élete

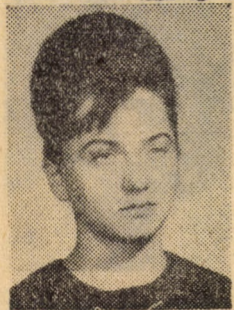
című film bemutatására kerül sor a német nyelvi kör rendezésében. A német nyelvű filmet 1964. február 18-án (19 óra) mutatják be a Német Kultúra helyiségében (VI. Nép-köztársaság útja 21.) Belépés díjtalan! Mindenkit szeretettel várunk!

HELYREIGAZÍTÁS

Lapunk legutóbbi számában a „Leontief professzor előadása” című cikkünkben sajnálatos elírás történt. A cikk első mondatának vége helyesen így hangzik: „... az input-output módszer világhírű szakértője.”

Maróti László
IV. terv-mat.

Bíró Emma
III. ipar

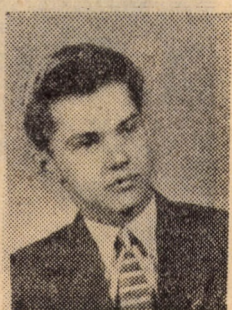
Tóth Tamás
IV. külker

Törzsök Éva
IV. külker

Kovács Almos
IV. terv-mat.

Betlendi László
IV. tanári B

Guttyán Margit
IV. tanári B

Szentmári Béla
IV. külker

**Berlin
Varsó
Szófia
Prága**

Külföldi termelési gyakorlat

Munkatársunk felkereste dr. Szanyi Jenő elvtársat, a kereskedelmi kar dékánját, hogy nyilatkozzék az ideai külföldi termelési gyakorlatokról.

— Az idén nyáron, a kereskedelmi kar 78 harmadéves hallgatója számára teszi lehetővé, hogy kötelező termelési

gyakorlatuk egy részét külföldön abszolválják.

Ebben az évben a külföldi termelési gyakorlatok négy baráti országban zajlanak le, mégpedig az NDK-ban, Lengyelországban, Bulgáriában és Csehszlovákiában — mondta Szanyi elvtárs.

Juk. Természetesen a részvevők jelentős összegű zsebpénzt is kapnak a külföldi ország valutájában.

Végül szeretnénk megkérdezni, mennyi a külföldi termelési gyakorlatok időtartama?

— A kötelező termelési gyakorlatok ideje hat hét, ebből a külföldi négy hét. A fennmaradó időt a hallgatók bel-földi vállalatoknál töltik.

A belkereskedelmi és agrárszakosok csoportos termelési gyakorlaton vesznek részt egy vállalatnál, oktatók vezetésével, míg a külkereskedelmi és a különböző vállalatokhoz kerülnek — fejezte be nyilatkozatát Szanyi Jenő elvtárs.

Az 1964-es külföldi termelési gyakorlatok megoszlása a kereskedelmi karon szakok és országok szerint:

	belker.	külker.	agrár	Össz.
NDK	8	4	—	12
Bulgária	12	5	—	17
Lengyelország	7	7	—	14
Csehszlovákia	13	12	10	35
Összesen:	40	28	10	78

Milyen szervek döntötték el, hogy kik vehetnek részt külföldi termelési gyakorlaton?

— A megfelelő szakok tanzségei, illetőleg a KISZ-alapszervezetek. A döntés úgy történt, hogy a KISZ-alapszervezetek vezetői tették javaslatot több hallgatóra, és a tanzségek ezekből választották ki a végleges személyeket.

Milyen szempontokat vettek figyelembe a személyek kijelölésénél?

— Elsősorban a tanulmányi eredményt, a KISZ-ben végzett társadalmi munkát, valamint a nyelvtudást. A tanulmányi eredményt kezdettől fogva, tehát két és fél évre visszamenőleg vizsgáltuk. Bár a személyeket ideiglenesen már a félévi vizsgák előtt kijelöltük, ha azonban a mostani félévi vizsgák nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, elesnek a külföldi gyakorlatról. A társadalmi munka megítélésében főleg a KISZ-szervezet véleményezésére támaszkodtunk.

Nyelvtudás szempontjából az NDK-ba való kijelölésnél természetesen a német nyelvtudást vettük figyelembe, a többi országoknál

az orosz nyelvtudást. Mivel orosz mindenki tanul, a külkereskedelmi, nem szenvednek hátrányt a németesekkel szemben azok, akik angolt, franciát, arabot stb. tanulnak második nyelvként.

Milyen szerepet játszott a kijelölésnél a szociális körülmény, nem kerülnek-e hátrányos helyzetbe a társadalmi ösztöndíjasok?

— A szociális körülményeket nem vettük figyelembe. Az, hogy valaki társadalmi ösztöndíjas, nem akadályozza meg, hogy termelési gyakorlatra egy részét külföldön végezze. Ha az ösztöndíjat adományozó vállalat mégis ragaszkodna ahhoz, hogy ösztöndíjasa az egész termelési gyakorlatot nálá töltse, az egyetem megpróbál közbenjárni, hiszen a külföldi gyakorlat a hallgató jó munkájának elismerése.

A külföldi termelési gyakorlat milyen anyagi megterhelést jelent a résztvevőknek?

A résztvevőknek kb. 1000 forintot kell vállalniuk, a költségek legnagyobb részét azonban az egyetem fedezi. Külföldön a hallgatók kollégiumban lesznek elszállásolva, étkezési díjukat menzszinten biztosítják.

Szeckesatői üzenetek

Örömmel látjuk, hogy egyre többen vannak, akik — a nem vállaltak a Közgazdaságnál rendszeres társadalmi munkát — eljutották a szerkesztőséghez alkalmi írásokat. (Személyesen, ismerősökkel, vagy a porta melletti postaládánkba dobova.)

Igaz ugyan, hogy legtöbbször titkolózó, szerény névaláírásokkal és tele problémával. A problémák tipikusak. Rendszerint jó ötletekről van szó, csupán a kivitelezéssel van baj. Csiszolatlan stílus, hibás szerkezeti felépítés, felületes kidolgozás jellemzi ezeket az írásokat. Pedig a legtöbb téma megéri, hogy foglalkozzunk vele... de a jelentősebb változtatásokhoz feltétlenül szükség lenne a szerzőre is. Vajon hol keressük meg őket?

Ha szerkesztői üzenetet küldünk, mire írója jelentkezik, a cikk már elavult — de rendszerint a szerző nem jelentkezik. Eddig egyetlen „álménes” munkatársunk sem keresett fel bennünket, akiket erre lapunkban megkértünk.

Indokolatlan szerénység lehet mögötte, hiszen a cikkek zömét olyan hallgatók írják, akiknek szintén meg kell küzdeni mondanivalójuk kifejezésének ezernyi ördögével. Nem az írás a mesterségük és mégis, azáltal, hogy munkát fektetnek ebbe a te-

vékenységbe, stílusuk kicsiszolódik, gördülékényebbé, magyarosabbá válik. A jó stílus a közgazdászok számára sem előnytelen, igazán szükség lenne rá, de nem jön magától, hanem meg kell szerezni.

Ezért serkentjük valamennyi társadalmi munkatársunkat és alkalmi „bedolgozóinkat”, hogy ne tegyék le a kezüket a tollal, ha nem sikerül mindjárt kezdetben remekművet alkotni.

Keressék fel inkább a szerkesztőséget, hogy megbeszéljék a cikkeket. Aki pedig még nem írt a Közgazdaságba, de kedvet érez, hogy a szerkesztőségben társadalmi munkát végezzen, kérjük, szintén keressen fel bennünket. (III. em. 382. szoba.)

Végezetül két üzenet:

A —sor— aláírással érkezett írást eredeti formájában, nem tudjuk közölni, ezért szeretnénk, ha szerzője eljönne megbeszélni írást.

A —tvísz— aláírással be- küldött „Morzsák”-at egy-két kivétellel közölni fogjuk. Azért halasztottuk el eddig, mert inkább évközi apróságokat tűz tollára, ami a vizsgaidőszakban nem időszerű. Ezen túlmenően szeretnénk, ha szintén felkeresné a szerkesztőséget, mert a szerény mentegetőzessel ellentétben nem írtál „hülyeségeket”. Szívesen látnánk újabb írásaidat.

A tudományos munka kérdéseit

vitatta meg legutóbbi, február 5-i ülésén egyetemünk pártbizottsága. Kahulits László és Kiss Artur elvtársak előkészítő anyaga alapján élénk vita bontakozott ki a tudományos munka erősítéséről, mint az eszmei offenzíva fokozásának fontos feltételéről, az egyetemi tudományos munka lehetőségeiről. A közeljövőben taggyűléseken is foglalkoznak az alapszervezetek az egyetemi tudományos munka feladataival, helyzetével.

Dr. Radó Sándor

Kossuth-díjas egyetemi tanárt, földrajz tanszékünk vezetőjét a párizsi Société de Géographie tiszteletbeli tagjává választotta, a két ország földrajztudományai közötti kapcsolatok elmélyítéséért, és hasznos együttműködéséért.

TALÁN OTT JOBB LESZ?

Elsősorban beszélgettem eredményekről, vizsgaidőszakokról, s közben érdekes fel-fedeztet tettem. Most, hogy befejeződött a vizsgaidőszak és lezárult egy félév, nagyon sokan elégedetlenek jelenlegi helyzetükkel és szakot szeretnének cserélni. Az egyetem töltött félév után elképzelhető, hogy egyesek úgy gondolják, megfelelőbb volna tanulmányaikat — képességükhöz mérten — más szakon folytatni; a jelenség azonban nem ilyen egyszerű.

... második félév kezdetén többen, körülbelül 20 olyan hallgató jelentkezett, akik valamilyen indokra hivatkozva el szeretnék kerülni jelenlegi szakjukról.

Mi az oka vajon ennek, az egyetemen belüli vándorlásnak?

Bizonyára közrejátszanak a vizsgaidőszakban elért eredmények. Ha jól sikerültek a kollokviumok, jelentkezik az

elégedetlenség: hiszen ezzel „jobb” szakra is mehetnének. Persze, vándorlásra, „új vizsekre” csábít a gyengébb bizonyítvány is... Fel kell még figyelniük a vándorlás irányára is. Melyek azok a közkezdelt szakok, ahová olyan sokan szeretnének bejutni?

A válaszokból kiderül, hogy az általános, a közlekedési és természetesen a külkereskedelmi szakok vonzzák a legtöbb diákot.

Az ide irányuló cserekelem fakadhat abból, hogy az egyetemre jelentkező középiskolások nem ismeri részletesen az egyes szakok munkáját, és most tapasztaltabb fejjel keresi a számára megfelelő helyet.

Azonban egyes szakokhoz való merev, görcsös ragaszkodásnak ilyen méretű átjelentkezésnél bizonyára más indító okai is vannak.

Ezek pedig: a szakok közötti merev elhatárolódás, a rosszul értelmezett „kategóriázás”, egyes szakok (külker.) előnyeinek túlzott propagálása és talán az a lekezelés is, amit például egy belkeres kar egy külkerestől. Így már érthetőbb, miért keresik annyian a bejutás lehetőségét az „előkelőbb” szakokra.

Bár az egyetem vezetői egyes esetekben megengedhetőnek tartják a szakváltást, azt még nem ad alapot a cserék tömeges realizálásához, mint például most a belkereskedelmi szakon igényelnék. Ezen a téren az egyetemi KISZ-szervezetre fontos feladatok várnak. Le kell rombolni az előítéletet a szakok „rangjáról”. Jobban meg kell ismertetni a másik szak munkáját, hallgatóit. Másrészt pedig helyes lenne az egyetemre jelentkezőknek bőségesebb tájékoztatást adni az egyetem, illetőleg az egyes szakok munkájáról, az ott végzettek lehetőségeiről.

Fery Sarolta

Az oktatógép kopogtat

Korszerű oktatás, az egyetemi tantervnek rendszeres felülvizsgálása és kiegészítése nélkül elképzelhetetlen. Itt azonban nehézségek merülnek fel. A jelenlegi óraterv már túlszűfoltak, pedig a közgazdaságtudomány legújabb eredményei nem mindig szerepelnek benne. Ha viszont bővítjük az anyagot és néhány újabb tantárgy oktatását rendszeresítjük, akkor már nem elegendő a hallgatók oktatására rendelkezésre álló idő.

Tekintetbe véve a jövőben várható újabb követelményeket is, a megoldás azt hiszem csak az új oktatási elvek gyakorlati alkalmazásától, az oktatási módszerek átalakításától remélhető.

Az oktatás feladata olyan szakembereket képezni, akik elsajátították a tudományos alapokat és alkalmasak az önálló alkotó munkára.

A közgazdász tehetsége nem az emlékezetében felhalmozott különböző ismeretek mennyiségében nyilvánul meg, hanem széles látókörében, s abban, hogy a lehetséges variánsok tömegéből

ki tudja választani az optimálisat

és rá tud jönni a különféle módszerek olyan összekapcsolására, amely lehetővé teszi valamilyen számvitel-tervezési, szervezési vagy elemzési feladatot megoldásáért. A közgazdászokkal szemben támasztott követelmény, hogy egyesíteni tudja a jelenségek gondos elemzését az általánosításokkal; meg tudja szerezni a nélkülözhetetlen ismereteket, kísérleteket tudjon végrehajtani munkaterületén és eredeti szervezési és elemzési módszereket tudjon kidolgozni. Nyilvánvaló, hogy a holnapi követelményeknek megfelelően kell oktatnunk.

Az előadásokat egyetemünkön jelenleg a tanítás alapvető módszerének tekinthetjük. Az, hogy a hallgatókat az oktatók közvetlenül tanítják, óriási szerepet játszik a lendítő szakemberek oktatásában és nevelésében. De még, ha a legjobb előadásokat nézzük is,

könnyen felfedezhetjük azok hiányosságait, melyek pusztán a módszer veljáról. Közismert például, hogy az emberek többségénél nem a hallási, hanem a motorikus vagy látási emlékezőképesség a legerősebb. A hallgatók zöme nem tudja az előadásokban a lényegyet megragadni, így feljegyzéseiket felkészülésben alig használhatják.

Az is nehéz az előadó számára, hogy előadás alatt megfelelő kapcsolatot létesítsen hallgatóságával. A kibernetika nyelvén ezt nevezzük

a „visszacsatolás”

hiányának. Végeredményben az előadó rendszerint nem tudja, hogy a hallgatóság jól megérti-e a tárgyalt anyagot. Ehhez hozzá kell vennünk, hogy még a kiváló, tapasztalt előadó kapcsolata is megszakad a hallgatósággal, ha a tanulók nem vesik emlékezetükbe minden előadás után az anyagot. Akik gyengén sajátítottak el egy témát vagy fejezetet, nem tudják pontosan követni az előadót, bár együtt akarnak haladni vele. Az is baj, ha az előadás, mint módszer nem teszi lehetővé az egyes hallgatók egyéni képességeinek figyelembevételét. Az előadó hallgatóinak tudásával rendszerint csak a vizsgán ismerkedik meg, amikor már késő! Mindez arról tanúskodik, hogy elengedhetetlen a kiegészítő eszközök, amelyek lehetővé teszik az előadások szükségesszerű hiányosságainak kiigénylését.

A „Közgazdász” egyik régebbi számában már bemutatottam az oktatógépet. A továbbiakban felhasználási lehetőségeiről szeretnék írni. Az oktatógép sokféle típusa közül leggyorsabban bevezethető a következő:

A hallgató a többszörösen kiválasztó oktatógép” ablakában foganyú elfordítása után meglátja a kérdést, azokkal a feleletekkel együtt, amelyek közül csak egy a helyes. Valamelyik választ a megfelelő gomb megnyomásával megjeleníti és újra elfordítja a fogantyút. Ha nem tévedett, akkor a másik ablakban megjelenik a felírat: „Helyesen felelt”.

Egyidejűleg a gép feltesz egy kérdést, az új témáról. A hallgató erre csak akkor tud jól felelni, ha az előző témát alaposan elsajátította.

Amennyiben a hallgató nem tudott megbirkózni a feladattal, a gép a fogantyú elfordítása után erről értesít, és egyidejűleg rávezető kérdést közzöl vele (szintén néhány válaszlehetőséggel).

Az oktatógép

automatikusan nyilvántartja

az egyes hallgatók és az egész csoport szerepléseit és megjegyzi, miképpen sajátították el az anyagot különböző témáknál. Nem teszi fölöslegessé az előadót, csak mentesíti az ellenőrző feladatok (zárthelyi) átvizsgálásának fáradságos munkájától. Sőt a gép hozzájárul az előadó szakképzettségének fokozásához, mert a kifogástalan programot lényegesen nehezebb összeállítani, mint egy szokásos tankönyvet megírni. Miután a gép kimutatja, hogy a hallgatók melyik témánál tévednek leginkább, együttes jelzi, hogy az oktatási program megfelelő fejezetét ki kell javítani. A gép alkalmazása megrövidíti az oktatás időtartamát és hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók tartósabb és elmélyültebb ismeretekre tegyenek szert. További előny, hogy az oktatás üteme ilyenkor teljesen összhangban van minden egyes hallgató képességeivel. Hiszen az anyag adagolásának gyorsaságát vagy lassúságát maga a hallgató szabályozza. A hallgatók a géppel dolgozva aktívak, figyelnek, s az időt a lehető leghasznosabban használják fel.

Szép eredményeket mutat fel az oktatás automatizálása

a programozott tankönyvek

segítségével is. A külföldi gyakorlat igazolja, hogy ezek a tankönyvek és gépek lehetővé teszik az oktatás idejének mintegy felére való csökkentését és a hallgatók vizsgázás alatti tévedéseinek harmadára negyedére redukálását.

Berde Béla

A József Attila Szabadegyetem előadásai

Világpolitikai kérdések:

Első évfolyam (VI., Ben- czur u. 27.)

Február 10. A harmadik világ: „Az el nem kötelezték”.

Február 24. A függetlenné vált ázsiai és afrikai országok fejlődésének problémái és perspektívái.

Második évfolyam (IX., Dimitrov tér 8. II. előadó)

Február 10. A szocializmus építése Kubában.

Február 24. Brazília — Latin-Amerika óriása.

A közgazdaság a kapitalizmusban és a szocializmusban.

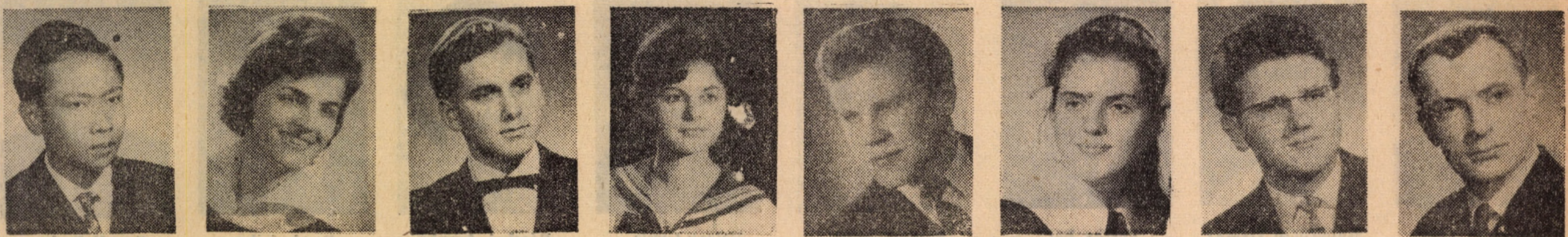
(VIII., Múzeum krt. 4. B épület.)

Február 20. A szocialista országok együttműködésének fejlődése (Rév Lajos).

Megrendüléssel tudatjuk, hogy egyetemünk orvosa,

DR. FÉNYES GYULA

főorvos február 3-án meghalt. Utolsó útjára mély részvétellel kísérték el egyetemünk dolgozói és hallgatói.

Mas Sudrajo III. pénzügy Gyurkovics Gizella III. külker Zalai Ernő III. terv-mat. Weisbach Mária III. ipar Hanyec Vince III. agrár Horák Zsuzsa III. ált. Eöry Árpád III. külker Beresényi Botond III. ált.

FÁBÓL VASKARIKA

avagy

Hogyan születik egy rendezvény?

(TESSEK VÁLASZTANI)

Ó-germán szimbolikus hőseposz 2 felvonásban, előjátékkal és balettbetéttel.

Játszódik a germán hódítás idején. A darabban szereplő személyek mind kitalált alakok, a valóságban nem léteznek.

SZEREPLŐK:

Az Ur hangja:
Alajos, Besenyő narcos,
KISZ-vb titoknok.

Eliás-Tóbiás: kultúrúcs, többszörös kultúr-családapa.

Népi táncsoport, Népi zenekar: Eliás-Tóbiás 15 éves gyermekei, bérmlásukat még a tv is közvetítette.

Székel Gulás: (német nyelvi karikakészítő kisiparos).
És még sokan mások.

ELŐJÁTÉK

Az Ur hangja: (a Rektori Hivatalból) Ime, létrehozám a világmindenséget és mégis hiányérzetem van! Valami még hiányzik!

Alajos, Besenyő narcos KISZ-titoknok: Zsiga bácsi! Talán a német nyelvi karika!

Az Ur hangja: Ez az fiam! Nem tudtam, hogy mi hiányzott! Rendeld meg gyorsan a nyelvi karikakészítő kisiparost!

I. FELVONÁS

1. SZIN. KISZ-VB TERME

Székel Gulás: (nyelvi karikáját maga előtt hajtva, be) Apuci, adjál pénzt és termet a nyelvi karikának.

Alajos, KISZ-titoknok: Nem tudok adni, szegények vagyunk, nyomorgunk, éhezünk, nézz körül...

Székel Gulás: (körülnéz).

Iréna, KISZ-vb gazdasági felelős: (éhségében KISZ-bélyegeket nyalogat) Nincs pénzünk, nem fizetik rendesen a tagdíjat.

KISZ-lányok: (a KISZ-vb világvérvó rádióján tánczenei kottát szürsölgetnek szomjúságukban).

Alajos: Különb is, én csak a mostohaapád vagyok, menj szépen a karikáddal az Eliáshoz-Tóbiáshoz.

2. SZIN: KULTUROSZTÁLY

(Szerény létszám, valamint érmekkel, plakettekkel, serleggekkel és egyéb trófeákkal berendezett terem.)

Eliás-Tóbiás kultúrúcs: (az asztalnál ül és egy tál dödölét eszik).

Székel Gulás: (karikáját maga előtt hajtva, be) Apuci, adjál pénzt és termet a karikáknak rendezvényére.

Eliás-Tóbiás: Nincs egy vasam se. (Zsebeit kiforgatja, valóban egy vas sem hullik ki belőle, csak százasok papírból).

Népi táncsoport, Népi zenekar: (Eddig csendben játszottak, gyorsan felkapkodják az elhullajtott papírokat).

Eliás-Tóbiás: Kell a pénz a gyerekekre, sokba kerül a sok kis lajbi, csizmácska, kötényke, pánlikácska. Eppen hogy csak meg tudtam venni a 15 éves jubiligrálásukra, hála az istennek és az ő prófétájának, Mózes elvtársnak!

Már 15 évesek és eddig csak Párizsban, Londonban, Rómában és Koppenhágában voltak. Egyszer már szeretném őket is elküldeni (szeretettel megfogom a gyermekeit). Mutassátok meg a bácsinak, mit tudtok.

BALETT-BETÉT

Népi táncsoport: (magyar csürdögölőt és ludtalpast ad elő).

Közönség férfitagjai: (helyükről felállva, kidülledt szemmel nézik a kivillanó patyolatliszta bugyikat, majd vastapsban és lelkes, „hogy volt!” ordításban törnek ki).

Eliás-Tóbiás: Ugye milyen nagy sikerül van? En nem tudok pénzt adni, menj szépen a Teme Suara bácsihoz.

3. SZIN: NYELVI TANSZÉK

Teme Suara bácsi: En minden támogatást megadok!

Székel Gulás: Kérek szépen pénzt és termet a karikáknak!

Teme Suara: (ejtsd Temesvár) Azt nem tudok adni.

Súgó, függöny, jegyszédő, dühös néző: Adjanak neki!

Alajos Eliás-Tóbiás, Teme Suara bácsi: Nem adunk!

Az Ur hangja: (dörögve) Adjanak neki!

Alajos Eliás-Tóbiás, Teme Suara: (kórusban) Adunk! (nem adnak).

Nézők: (felrohannak a színpadra, tömegverekedés kezdődik, ezalatt a német karika tagjai a fejtelenséget kihasználva feltörik a páncélszekrényt és elfoglalják a KISZ-vb kultúrtermét).

SZÜNÉT

A szünetben a közönséget társasjátékkal szórakoztatják.

Székel Gulás: (felírja a bejáratú hirdetőablakára: „A Német Nyelvi Karika 27-én klubestet rendez”).

Ordas, teremminiszter: (jön, észreveszi a feliratot, gyorsan letöri).

Székel Gulás: (újra felírja).

Ordas: (újra letöri).

Székel Gulás: (felírja).

Ordas: (letöri).

Igy játszanak a szünet végéig.

II. FELVONÁS

A Nyelvi Karika rendezvénye

Székel Gulás: (szomorúan néz maga elé a földre): Már megint csak 600 ezren vannak, pedig milyen nagy propagandát csináltam!

(Üdvözlőbeszédet mond.)

Liebe deutsche Freunde! Guten Tag, guten Abend, guten Morgen! Der, die, das. Ich bin, du bist, er ist. Mein, dein;

Diáksajtó

az Egyesült Államokban

(II. folytatás)

Az érzékeny szenátor

Az Illionis-i egyetem lapjában, a DAILY ILLINI-ben az egyik hallgatónak cikke jelent meg, amely ugyancsak kiváltotta Goldwater szenátor haragját és a szerző nyilvános megrovását is. A cikkben azt a kérdést vetik fel, vajon az „amerikai” fogalma kiterjedhet-e olyan emberre, mint az arizonai szenátor, aki azt mondta, hogy az a határozat, amelyet a Legfelső Törvényszék az integráció kérdésében hozott, nem feltétlenül kötelező törvény az egész ország számára. Avagy beleérthető-e egy olyan ember, aki „...Kubával szemben az erőszak alkalmazása mellett áll, azzal az országgal szemben, amely Amerika monopóliuma kizsákmányolásától 60 évig szenvedett, mielőtt önmegrendelkezését kivívta. Kiterjeszhető-e ez a fogalom egy olyan emberre, aki sötét fenyegetésekkel árasztott el egy egyetemi vezetőt, egyszerűen azért, mert nem volt hajlandó a szabad véleménynyilvánítást elnyomni egyetemén.”

A Wheaton Főiskola két hallgatóját a múlt évben azért tépázták meg, mert az egyetemen kívüli az egyetemi vezetőség tiltakozása ellenére magazint jelentettek meg. Jack Hommes-t, a THE RECORD című hivatalos diáklap szerkesztőjét elbocsátották, Philip McInay-nek, aki Hommes társa volt, a CRITIQUE című nem hivatalos irodalmi

magazin szerkesztésében, egy-éves kényszerzűnődöt kellett tartania. Ez volt a harmadik eset, hogy az egyetemi hivatalos szervek beavatkoztak a diáksajtóba.

A múlt évben egy irodalmi folyóiratot, a BRAVE SON-t harmadik száma után betiltották, az idén pedig a KODON — szintén irodalmi diákfolyóirat — kiadásáról döntött úgy a Wheaton Egyetem igazgatói tanácsa, hogy „az utóbbi időben elkövetett visszaélések miatt” meg kell szüntetni.

Még azon a héten három egyetemista lépett ki a Notre Dame Egyetemen kiadott irodalmi folyóirat, a SCHOLASTIC szerkesztőbizottságából. Szolidaritásból visszalépett a tantestület egyik tanácsadója is. A SCHOLASTIC és szerkesztői azért lettek kegyvesztettek, mert a múlt februárban egyik vezércikkük azt állította, hogy a „Notre Dame” rektora, aki pap, túl gyakran van távol az egyetemtől, és nála még egy laikus is jobban intézné az ügyeket. A lemondást kiváltó közvetlen ok az a vita volt, mely a lap márciusi számában tervezett három cikk miatt kavargott. Ezek közül két írás egyetemi eseményeket és a tanári testület egyik tagját gúnyolta ki, míg a harmadik a diáktanács jogairól és sérelmeiről szóló deklarációt volt, és a diákszálló rendjének liberalizálását követelte. Az újság meg-

jelent ugyan, de a fenti cikkek nélkül.

Egyetemi cenzúra

A Findlay Főiskola egy kicsi koedukációs intézet Ohio államban. Itt további összeütöztetések került sor a diáksajtó és a főiskola vezetői között. A diáklap és az évkönyv szerkesztői a cenzúra elleni tiltakozásul visszaleptek. A hetilap szerkesztője elmondta, hogy köteles volt minden közlésre szánt cikket az egyetem nyilvános ügyének igazgatójával aláírni, és csak azután küldhette nyomdába. Ezeket a visszalépéseket tetőzte be John Krouse lemondása, aki a diákok korábban megalakított panaszbizottságának elnöke volt. A bizottság ugyanis kiadott egy röpiratot, amely a diákoknak a cenzúráról, a zsúfolt szállásokról, és rossz ellátásról szóló panaszainak adott hangot. De az egyetemisták nem tűrték szó nélkül. Michigan-ben a Flint Community Junior College diákkormányzati szervei és a lapszerkesztő a Szövetségi Bíróság elé vittek ügyüket. A tanács ugyanis megtiltotta a lap kiadását, és a diákkiadványokkal szemben új intézkedéseket léptetett életbe, anélkül, hogy ezt megindokolta volna. Majd a bíróság dönti el, vajon végső soron a lap szerkesztőbizottsága vagy az egyetemi irányítás felelős a lap tartalmáért. A Flint hallgatói az ügy bíróság elé vitelével olyan határozatot akarnak kikényszeríteni, amely remélhetőleg tovább gyűrzik különösen, mivel a COLORADO DAILY körül támadt vita a diáksajtó cenzúráját nemzeti problémává tette.

(A Welt Studenten Nachrichten cikke alapján fordította Kékési József. A cikk befejező része következő számban.)

Pályázati felhívás

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága Egyetemi és Főiskolai Osztálya és a Művelődésügyi Minisztérium Tudományegyetemi és Pedagógusképző Főosztálya pályázatot hirdet az alábbi témákban:

1. A felsőoktatási intézményekben folyó KISZ-munka alapvető feladatai, tevékenységi keretei és módszerei a kommunista szakemberképzés segítésében.

2. Az egyetemi és főiskolai hallgatók életkori sajátosságai és annak felhasználása az ifjúsági mozgalom munkájában.

3. Az ifjúsági mozgalom helye a pedagógiai tudományban, a pedagógusképzés elméleti és gyakorlati rendszerében.

Pályázni lehet csoportosan és egyénileg, olyan pályamunkákkal, melyek kiadásban még nem jelentek meg.

A pályázat díjai:

I. díj 6000.— Ft

II. díj 4000.— Ft

III. díj 3000.— Ft

Beküldési határidő: 1964. május 1. KISZ VB Egyetemi és Főiskolai Osztálya, Budapest, V., Balassi Bálint u. 16. Az eredményhirdetés időpontja 1964. június 20.

A Közgazdasági Társaság

közi, hogy február 13-án délután 3 órakor a Kossuth Klubban (VIII., Múzeum u. 7.) a munkáslétszám tevékenységének jellege szerinti struktúrájára vonatkozó adatfelvételt tart vitát a statisztikai szakosztály. Vitavezető Román Zoltán.

KÖZGAZDASÁGI HÍREK

Fock Jenőnek a Miniszterelnökség elnökhelyettesének Nemzeti gazdaság és nemzetközi kapcsolatok címmel, cikke jelent meg az Ekonomiszakaja Gazéta, a szovjet gazdasági hetilap február 1-i számában.

Quo Usque Tandem

A Phillipovichgasse és a Franz Klein-gasse sarkán szerény táblácska húzódik meg, rajta a következő szöveggel: ZSAKUTCA. A Franz Klein-gasse tehát zsákutca. Igen ám, de a mi főiskolánk is ebben az utcában van. Egy zsákutcában?

Amióta főiskolák vannak, mindig akadtak problémák... és reformok... Mivel az idő a tudomány tiszteletre méltó berkeiben sem hagyja magát feltartóztatni.

Az érdekeltek mindig nagy figyelemmel és éleselméjűséggel mutatnak rá a főiskolák problémáira, a legfontosabbakról mégis többnyire mindenki megfeledkezik — a reformokról, melyeknek nálunk úgy látszik kellemetlen természetűek van: mindig hátul kulognak.

Először vázlatok és tervek készülnek... ez eltart évekig. Azután alkotói szünet következik. Újabb évek múltán általános csodálkozás. Mi történt a problémákkal? Átalakultak. Némelyik már teljesen elavult. Most mi lesz? Mit kell tenni?

Új reformtervekre van szükség. Ismét fellángol a serény tervezés. Minden olyan kézenfekvő, egyszerű és világos.

De talán mégis az lesz a legjobb, ha a megoldást egy kicsit elhalasztjuk... azzal a vigasztaló felkiáltással, hogy

„először meg kell várni a tárgyalások eredményeit”. A folyamat valamennyi részvevőre hatással van, ilymódon három típus alakult ki.

1. AZ OPTIMISTA

Ő gyermek, megható naívsággal, még mindig úgy véli, hogy a reform máról holnapra varázsütésre megvalósul.

2. A PESSZIMISTA

Ő a fenti téveszméktől annyira megudorodott, hogy szemét behunyja, és fülét betömi. Hosszú évek borús tapasztalata szűrődött le benne.

3. AZ ÉRTVE ENKEDŐ

Szívében még a gyermeki lélek ártatlan tisztasága honol. Minek reformálni? Hátha minden probléma magától megoldódik.

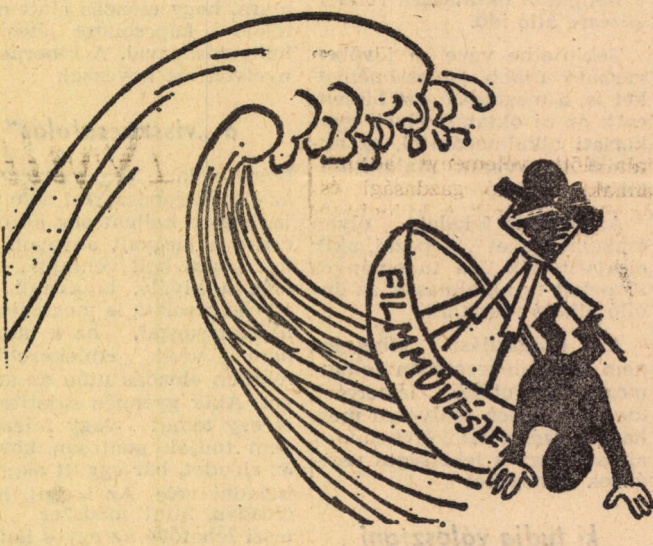
Valamelyiknek bizonyára igaza van. Ki tudja, hátha főiskolánk problémái tényleg megoldódnak. Miért ne lehetne azoknak igazuk, akik nem akarnak változtatni. Minden szép és minden jó. Csak semmi oktatási reformot! Nem kellene új tanszékek... szó sincsen helyszükéről...

Igy lassan sikerül az igazi tudósokat kiküszöbölni... S megszűnik mégis az újdonság: a szellemi segédmunkás.

(Megjelent a bécsi kereskedelmi főiskola lapjában.) Fordította:

Faklen Pál

Megint egy új hullám

sein, unser, euer, ihr. Gehen, ging, gegangen, Spielen, spielte, gespielt. Kommen, kam, gekommen.

Dajcs vendégek: (meghottan válaszolnak az üdvözlőbeszédre) Danke, bitte. Grüz Gott, krisztihand, godcejdank, zag son. És végül engedjétek meg, hogy emlékül átnyújtunk ezt a kis csekélységet (átnyújtanak egy toronyórát láncsal, svájci gyártmány).

Székel Gulás: (vizonzásul átnyújt egy fületlen gombo!) Csak ezt tudom adni, mert másra nem telt a keretből, de egy fületlen gomb szebben beszél, mint 100 szerelmeslevél! Most pedig kezdődjék a barátkozás német nyelven.

I. nyelvi karikatag: (németül eszik).

II. nyelvi karikatag: (németül iszik).

III. nyelvi karikatag: (németül bőfög).

IV. nyelvi karikatag: (németül áll).

V. nyelvi karikatag: (németül ül).

VI. nyelvi karikatag: (németül cigarettázik).

VII. nyelvi karikatag: (magyarul lopja a bambisüvegeket, betét á.: 5,50 Ft).

I. Dajcs vendég: (éhezik).

II. Dajcs vendég: (szomjazik).

III. Dajcs vendég: (nézi, hogyan esznek a magyarok).

IV. Dajcs vendég: (nézi, hogyan isznak a magyarok).

Magyar fiú: Du, Ingrid, sön médchen! Ich megmutatni neked Universitét.

Ingrid: (sön dajcs médchen) Ja, bitte!

Magyar fiú, Ingrid: (kimennek).

Függöny: (szemérmesen leereszkedik).

A színház vezetősége felhívja a nagyérdemű közönség figyelmét arra, hogy teremhiány miatt a Német Nyelvi Karika legközelebbi előadását az Astoria-aluljáróban tartja.

Széplaki János
III. ipar

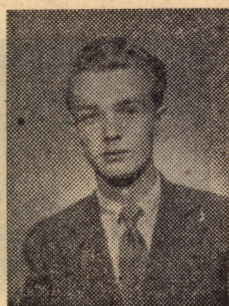
Mundruczó György
III. ipar

Pesthy Pál
III. ipar

Bánkúti Judit
III. ipar

Balogh Gyula
III. ipar

Rácskal Aranka
III. pénzügy

Posch Gábor
III. ipar

Sarudi Csaba
III. ipar

Amíg a felvételihez eljutnak

Még a múlt év végén a portásfülké közelében szokatlanul nagy hirdetőtábla vona magára figyelmünket. Az előkészítő tanfolyamra jelentkezettek névsorát és csoportbeosztását olvashattuk rajta. Körülbelül 1200 név — ezért kellett akkor a tábla.

A tanfolyam decemberben megtartott ünnepélyes megnyitójára óta még csak két hónap telt el, de ennyi idő is elég arra, hogy az első benyomások, észrevételek kialakuljanak — a hallgatókban és az oktatókban egyaránt.

Heti két alkalommal hallgatunk 2—2 óra matematikát és politikai gazdaságtant, illetőleg egyes csoportok matematikát és történelmet — kezd a beszélgetést Peterdi Attila, a tanfolyam egyik résztvevője —, s bár a csoportokban 19-től 50 évesig minden korosztály megtalálható, a tanulásban egyformán diákok vagyunk. Vagyis, ha valamilyen feladat nem kényszerít bennünket a tanulásra, nehéz hozzákezdni. Ebben látom egyik előnyét az előkészítő tanfolyamnak, az egyszerű magános felkészüléssel szemben. Még, ha nem is csinálunk mást, csupán látogatjuk az előadásokat, már életre kelnek bennünk a kö-

zépiskolákban tanultak. Persze, azt is tudjuk, hogy nem elég csupán az előkészítőre járni, hanem a heti nyolcórás foglalkozást ki kell egészíteni otthoni tanulással, az előadásokra való rendszeres készüléssel is. Ezen a téren sokat kell még tennünk.

Mi a véleménye az oktatónak a csoport előmeneteléről?

— Ilyen rövid idő után csak keveset tudok mondani — válaszol Szamarsz Janisz adjunktus. Csoportom eddigi előmenetelével meg vagyok elégedve. Kevesebben hiányoznak, mint tavaly, s ezután remélhetőleg, még kevesebben hiányoznak majd, hiszen lezajlottak az év végi túlmunkák. Úgy látom, a csoportban szeretik a politikai gazdaságtant. Ez egyrészt annak köszönhető, hogy e tárgy a mindennapi gazdasági és politikai élettel szoros kapcsolatban van, másrészt, mert általában a közgazdasági technikákat végzetek kérték magukat ebbe a csoportba, és ők már tanulták. Szeretném, ha továbbra is szorgalmasan készülneek, és munkájuk sikeres felvételi vizsgához segítené őket.

Enesey Idikó

HÁZASSÁGI SZERZŐDÉS

(S-BAN ELBESZÉLVE)

Előszó: Tanulmányunk előkészítésében szemmel láthatóan támaszkodtunk a Polgári jog című tankönyvre. Értekezésünk célja, hogy a hallgatók az életben is alkalmazni tudják az egyetemen tanultakat.

I. Általános szabály:

A szerződés kétoldalú jogügylet, két vagy több személy egybehangzó akaratnyilvánítása (szocialista államban csak az előbbi érvényesül, mert bi, tri és több gámia ellenkezik a szocialista jogelmélettel).

A szerződéskötés sémája: az egyik fél (rendszerint a lány) részéről tett ajánlat is ennek elfogadása — másik fél részéről.

1. Az ajánlat az első szerződéskötési nyilatkozat.
 2. Az elfogadás ráutaló magatartással is kifejezésre juttatható (randevú, a teljesítés megkezdése stb. ...).
- Há a címzett az ajánlatra nem válaszol, az általában annyit jelent, hogy az ajánlatot visszautasította: az ajánlatot még arra sem érdemesít, hogy elutasító választát közölje.

II. A szerződés alakja

A szerződés írásba foglalásának nagy előnyei vannak. Ennek hiányában gyakran nehéz kideríteni, hogy létrejött-e egyáltalán a szerződés vagy sem? (Például a felek eszike azt állítja, hogy még csak tárgyaltak, de nem kötelezték le magukat.)

III. Akarat és nyilatkozat összehangolása.

Ebben az esetben a kijelentés valamilyen okból nem fedi a nyilatkozó akaratát. Minthogy az egyik fél általában nem láthat bele a másik akaratába, és nem lehet kitéve bizonytalan helyzetnek, amiatt, mert a másik nem azt fejezte ki, amit voltaképpen akart; a fő szabály az, hogy a nyilatkozat az irányadó. Vita esetén legjobban, ha úgy értelmezzük, ahogy a másik fél szeretné, ilyenkor ritkábban kerül sor szerződésszegésre.

IV. A szerződés érvénytelensége.

Az érvénytelenség okai:

1. A szerződő felek egyike nem cselekvőképességű (az esetek nagy többségében ez a pont a döntő).
2. A szerződés tartalma az egyik fél rovására módosul (odaköltözik az anyós).
3. Súlyosabb szerződésszegési ok: ha a szállító a szerződésben meghatározott alvállalkozó megkerülésével teljesíti kötelezettségét (lásd: népszoporulat).

V. Az érvénytelenség következményei:

Vissza kell állítani a szerződéskötés előtti helyzetet.

- a) Ha az eredeti állapot nem állítható vissza, a bíróság a szerződés hatályát csak a jövőre vonatkozólag szünteti meg.
- b) Ha a szerződés érvénytelenségében az egyik fél vétkes, a másik fél követelheti kárának megtérítését.

Összefoglaló:

Hallgatóink részére korábbi ismereteik alapján nem tartjuk szükségesnek részletezni a szerződés teljesítésének helyét, idejét, módját, valamint a kárveszély áthárulásának szabályait.

S. A.—S. I.

Mit tehet a közgazdász?

Nem egy fiatal közgazdásztól hallottam már, hogy munkahelyén meglehetősen nagy gyanakvással fogadták. Erre kétszeresen is rászolgált: először, mert közgazdász, másodsor, meg „mit is akar pont itt ez a közgazdász?” Azt hiszem, az egyetemről kikerülő hallgatók nagy többsége így kezdi pályafutását. Egzisztenciát kell teremtenie — mint bárki másnak —, de egyúttal, ha sikerül, megteremti közvetlen környezetében a közgazdász szakma egzisztenciáját is.

Vállalatomhoz megalakulása napján kerültem, bár egyik elődjével már néhány éve szoros kapcsolatban álltam: társadalmi ösztöndíj, KISZ politikai oktatás vezetése, és az utolsó évben már rendszeres munkavállalás is (másodállás) formájában. Mindez a későbbiekben igen hasznosnak bizonyult, mert így már mint végzett közgazdász (vagy közgazda — ki tudja?) az új ipari nagyvállalat tevékenységének legalább egyik területét és nagyon sok dolgozót megismertem. Nálunk a közgazdász egzisztencia megteremtéséért nem egyéni, hanem „osztályharc” folyik, ugyanis az üzemszervezési osztályon dolgozom, ilyen pedig a vállalat történetében még nem volt.

Munkánk igen változatos és izgalmas. Tekintve, hogy vállalatunk — a Magyar Dohányipar — végzi a dohánytermelésétől, a dohányárak nagykereskedelmi forgalmáhozataláig szükséges összes tevékenységet, rá vagyunk szorítva az egész dohányipar megismerésére. Osztályunk a vezérigazgató irányítása alá tartozik, és fő feladatunk, hogy egy-egy döntés meghozatala előtt véleményünk adjunk annak várható gazdasági és egyéb hatásairól. A különböző napilapok olvasói is értesülhetnek róla, hogy megszüntetjük a Lágymányosi Dohánygyárat, vagy, hogy egyik fermentáló gyárukban automatizáljuk a termelést, más gyárukban pedig új munkarend bevezetésével kísérletezünk. Számos ehhez hasonló jelentőségű problémával foglalkozunk, és a végső döntés meghozatalában nagy része van a mi véleményünknek is. Munkánkban a szorosabb értelemben vett üzemszervezési témák is előfordulnak, például a belső anyagmozgatás felülvizsgálata.

Nemegyszer viták közepette kell megvédenünk álláspontunkat. Jó néhány kollégánk van, aki szerint a korszerűsítés nálunk nem gazdaságos, és véleményüket gazdaságossági számításokkal is indokolják. Még sincs igazuk — szerintünk — legalábbis ilyen formában nincs, ugyanis elfeledkeznek — sajnos, nemcsak a mi iparágunkban — a kapacitáskihasználtság alacsony fokáról. Alkalmunk van véleményünk szélesebb körű, írásbeli közlésére is a Dohányipar című szakfolyóirat hasábjain.

Néhány szót még az egyetem és az „élet” kapcsolatáról. Nem állítom, hogy általában igaz, de az én tapasztalatom az, hogy közvetlenül nem sok

dolgot tudok hasznosítani abból, amit az egyetemen tanultam, de közvetve, csaknem mindent. En ezt jónak tartom, mert azt jelenti, hogy nem holt sémákat hoztam magammal. Véleményem szerint az egyetemnek alapozó jellegűnek kell lennie, ahol a hallgatók elsajátítják a közgazdasági gondolkodásmódot, és főleg módszereket tanulnak. Az egyetemről nem „betanított munkásoknak” kell kikerülniük (ezt a célt amúgy sem lehetne megvalósítani), hanem „szalmunkásoknak”.

Gaal Gyula

Absztrakt

Egy tereben álltam
színek sugarában,
jegecs formák,
szélfutó sínek,
hajlítható utak között —
absztrakt képek előtt.

A tereből kijövet
tenyerem tartottam
a Napnak,
rajongó arcoknak
mik belesimultak.
Könnyűkből nagy fáradtságom,
az újakezdés félelme maradt.
Hazudtak.
Rög melege,
játékom a fényvel,
himbálódzás a zenében
áttetsző vizen,
a gyárudvaron recsegve záradó ládák
nem oldhatják bennem
őszinte hangok megújuló vágyát.
Hazudtál.
Eltolódik minden,
Piros fényvel lepett esteinkből
lámpák sápadtsága maradt,
erős kézfogásodból
kis erek értelmetlenül lüktetése,
egymáshoz tartozó sietésükből
szélfutó sínpárok bosszantó élessége.
Útjaink megmerevedtek.
Érted ezt? Absztrakt.
Testem megnyúlik,
valószínűtlenül szép lesz —
En őszinte voltam.

P. K. 1963. IV. 29.

Nyílt levél egy címfotóról

Tisztelt Várhelyi Kálmán!

Egy egyetemi újságnál előadódhat, vagy a szerkesztőnek régebbi írásokat, vagy illusztrációkat anyagot kell felhasználnia. Ez nemrég nálunk is megtörtént. Közölték az Ön által évekkel ezelőtt készített, egyetemünk ábrázoló felvételt. Aktualitásából szemérem nem vesztett, mert a Duna-parti épület — legalábbis madártávlatból — s a hid időközben nem változott. Lapunk e számát eljuttattuk az ország számtalan középiskolájába, és így Közegen és Gyulán egyaránt megláthatják a hozzánk készülő diákok, hogyan is fest a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem épülete.

A kép közlését követő méltatlankodás, az Ön méltatlankodása, kedves Várhelyi elvtárs, zárt levélben elküldött szerkesztői úzenetre tarthatott volna számot, ha nem kísérelnek olyan momentumok, amelyek kellemetlen gondolatokat ébresztenek, amelyekről írni kell, mert tanulságosak.

Két évvel ezelőtt, amikor a Közgazdász az említett fényképet közölte, mint a feljegyzésekből kiderül, nem fizettek Önnek egy vasat sem. Ön akkor még egyetemi hallgató volt. Nem méltatlankodott, társadalmi munkát végzett. Gondoljuk, szívesen tette, maga s társai gyönyörködésére. Talán eszébe sem jutott, hogy fizetségért reklamáljon. Mint ahogy annak a több tucat diáknak sem jut eszébe, akinek tevékenysége nyomán kéthetente megjelent az a Közgazdász.

Mi — így voltak ezzel az elődeink is — örülünk, ha alkotásaink kiérdemlik a nyomdafestéket. Az „alkotás” szavával nem a művészi értéket jelölöm, hanem a cikk, a karikatúra, a fotóriport elkészítését szolgáló igyekezetet. Egymásnak néha tréfásan bevalljuk, hogy egy-egy írásunk megjelenése magában több örömet okoz, mintha valaki pénzt adna érte. Ez így természetes. S örömiinket nem valami feltűnési vágy beteljesedése, hanem az „olvasótábor”, az egyetemi közönség tájékoztatására, szórakoztatására és nevelésére végzett munkánk esetleges sikere okozza. Ha a dolgunkat jól végezzük, hasznára lehetünk KISZ-csoportunknak, évfolyamtársainknak,

kollégiumi szobatársunknak, esetleg oktatóinknak is.

Ezt azért mondom el, kedves Várhelyi Kálmán, hogy emlékeztessen: mikor egyetemi hallgató volt — akár „munkatárs”-nak számított magát, akár nem — biztosan Ön is így gondolkodott.

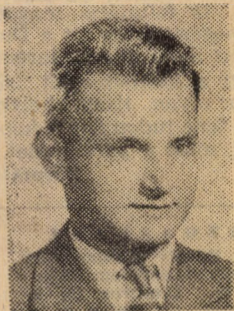
Amikor a lapba most újra betettük az Ön által készített fényképet, őszintén szólva, sejtelmünk sem volt arról, hogy ezzel magunkra vonjuk az Ön egyáltalán nem barátságos, felelőségre vonó telefonhívásait, s fenyegető levelét. Minősíthetetlen hangon közölte, hogy neheztel ránk az engedély nélküli újabb ki nyomtatás miatt. De tudunkra adta azt is, hogy egy módon enyhíthetnénk a haragját. Nem utólagos kérelemmel, nem is bocsánatkéréssel, sokkal prozabb módon: fizessünk a közölt képért olyan összegű honoráriumot, amelyet közlés esetén valamely napilap fizetett volna.

Ez végképp felfoghatatlan. Mert tekintünk el az olyan nagy gondolatától, amelyek azt firtatják, hogy a hajdani egyetemhez, a hajdani közösséghez tartozás érzése mit díktálna, és mit nem, tekintünk el attól, hogy az Ön fellépése a jog szerint is szépséghibás, hiszen olyan művéhez kapcsol követeléseket, melyről már önként lemondott, megmarad a kérdés: mi magyarázza azt az eszközeiben sem válogatós rohamot, amit Ön a kiemelt tiszteletdíjért folytat?

Nos, Ön fiatal diplomás, feltételezhető, hogy nem dűskál anyagi javakban. De magyarázatnak még ez is kevés. Fellépésére nem gondolhatunk másként, mint az emberi anyagiasság szembeöltő példájára. S ha valóban így van, akkor Ön, bár lehet, hogy sokat tanult, de nem tanult meg mindent egyetemünkön.

Egyébként közölhetjük, hogy — kizárólag méltányossági meggondolásból — a vitatott kép tiszteletdíját a szerkesztő bizottság kiutalta Önnek. Természetesen az üzemi és egyetemi lapok megszabott taksája szerint.

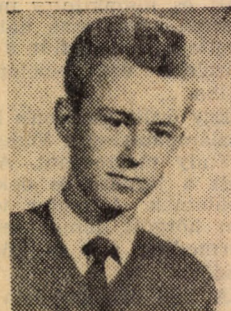
Tisztelettel:
TORMA IMRE

Ceglédi József
III. belker

Szántai Éva
II. ipar

Dóhos Ferenc
II. ált.

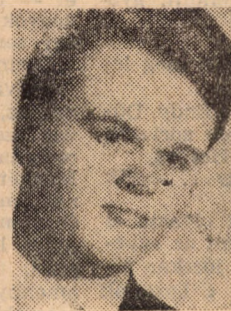
Hrubos Mária
III. belker

Ligeti István
III. terv-mat.

Tóth László
III. ipar

Ligeti János
III. külker

John Ede
III. belker

Ovszjannyikov kitűnő szovjet filozófus művelés első ízben kap kézhez a magyar olvasókörösközlés marxista összefoglaló munkát Hegelről. A könyv sokoldalúan tárgyalja Hegel életét és tevékenységét. Hegel munkásságának első éveiben főként társadalmi és történelmi problémákkal foglalkozott, nem pedig a szó szoros értelmében vett filozófiai kérdésekkel. Az ifjú Hegelnél gyakran találkozunk az antik és a modern társadalom szembeállításának eszméjével.

Hegel széles körű elméleti munkája és korai művei késztették elő „A szellem fenomenológiájának” megírását. Az 1807-ben megjelent könyv Hegel legnagyobb műve. Itt fejt ki rendszerének alapvető vonásait és dolgozza ki a dialektikus módszer kiinduló körvonalait.

Hegel rendszere első részének tartalmát logikai tanításában fejtette ki. Logikája három nagy részre oszlik: a lét tanára, a lényeg tanára és a fogalom tanára. Mindegyik rész a triáda elve alapján szakaszokra és fejezetekre különül. Hegel a természetéről szóló tanításában a klasszikus német filozófia folytatója. Azonban a természetre vonatkozó tanításában nem tudta leküzdeni a metafizikát és a skolasztiát.

A szellem filozófiája a hegel rendszer befejező része. Tartalmát nemcsak az emberi

tudatra vonatkozó tanítás alkotja, hanem az emberi szellemi tevékenység különböző fajtáira, valamint az emberek közötti kapcsolatok és viszonyok különböző formáira vonatkozó tanítás is. A szellem filozófiája tehát Hegelnél a társadalmi élet idealista tana. Az utolsó fejezetben a szerző meghatározza Hegel helyét a filozófiatörténet egészében és hangsúlyozza dialektikus módszerének hatalmas jelentőségét a marxizmus elméleti előtörténetében. Ovszjannyikov könyve jelentős segítséget nyújt mindazoknak, akik tanulmányozni kívánják Hegel filozófiáját, életét és korát.

Tények és érvek

A Kossuth Kiadó gondozásában megjelenő „Tények és érvek”-sorozat idei első füzetét a „Főiskolai és egyetemi felvételekről” szöveg olvasható.

A jól tagolt elemzés sokoldalúan mutatja be a továbbtanulás problémájának alakulását, jelenlegi helyzetét. Tartalmazza az új felvételi rendszerről készült első tapasztalatokat, tanulságokat. A füzet bőven közöl szemléletes táblázatokat, jellemző számadatokat, így világos, áttekinthető képet ad felsőoktatásunk helyzetéről.

Az Országos Levéltár sok értékes dokumentumát vitte nagyközönség elé a Nemzeti Múzeumban rendezett kiállításán, Igen érdekes, történelmi nevezetességű iratok alkotják a kiállítás anyagát. Többek kö-

zött a levéltár 1109-ből származó, legrégebbi irata, vagy például a felszabadulás utáni anyagból a Magyar Népköztársaság alkotmányának eredeti, hiteles példánya.

Elhúzódoó vizsga

Várjon, barátom! Ha erre az utolsó kérdésre válaszolni tud, akkor átengedem.

A vizsgáztató

...ahogy a diák látja.

MIKLÓSVÁRI ZOLTÁN:

A „Herceg” halála

lent Évával. Budán kötöttek ki egy kis presszóban. Herceg nagyon keveset beszélt, elhagyta szokásos jóhangulata, de azért így sem maradtak téma nélkül. Jutka panaszkodott, hogy még sohasem táncolt kedvére. Ha lassú számokat játszottak a gimibulikon, egymás után kapkodták a srácok. Kettőt lépett és: Szabad? Szabad?

A gyors számoknál biztos egy mamlasz táncoltatta, mert a többi fiú a gyors számoknál „rázós” partnert keresett. Pedig mennyire szeretne megtanulni gyorsat táncolni.

— Ilyesmí is csak egy csinos aszszonnyal történik meg — bókoltt Herceg — és ezen lehet segíteni — célozgatott a táncra.

— Majd később — válaszolt Jutka. Éjfélig maradtak s Eva szinte az utolsó pillanatban hívta meg őket egy kis születésnapra bulira.

A fizetésnél vita támadt, mert a lányok akartak fizetni.

— Szó sem lehet róla! — tiltakoztak, de a lányok a ki-ki alapot is elvetették.

— Nincs kompromisszum! Taxival mentek haza.

Endy olvasnivalót keresgél, de csak egy sovány kémregényt talált. Útálta az ilyen könyveket, ha már olvas az ember, komolyabbat, elgondolkoztatóbbat olvasson. Kinölte a könyvnyű olvasmányokat.

Herceg „csavargott”; sejtette, hogy Jutka van a dologban, mostanában kevesebbet van itthon.

Egy levél hullt ki a regényből és véletlenül meglátta a feladót: T. Anikó. Eger. A hűga írása volt.

Erre gondolni sem mert. Még a nyáron meghívta Herceget magukhoz egy hétre. Pajtáskodott a hűgával, de úgy gondolta, ez csak amolyan udvariasság. Betette egy másik könyvből, majd lefeküdt és olvasni kezdett. Tíz perc múlva észrevette, hogy egy büdös szóra nem tud odafigyelni.

— Mit akarhat a hűga?... Talán kapcsolat mégis? Lehetetlen... Akkor miért jött zavarba és miért tagadta le a levelet Herceg?... Újra elővette a borítékot, pár pernyi gondolkodás után kíváncsian kitergette a kissé kusza írással írt lapot. Enyhén elpirult és szégyenkezve, sután olvasni kezdte.

Kedves Tibor!

Gondolom, nem vársz tőlem levelet. Nekem nagyon kellemetlen írni, de meg fogsz érteni. Nem panaszként, vagy, hogy hibáztassalak — mondom el — ne is lepődj meg. En már túl vagyok rajta, ezek után sem várok tőled semmit.

Öszintén írok, ne vess ki stb., stb. Szóval két hete anyu elvitt az orvoshoz, mert elmaradt, tudod? Az orvos szerint hormonzavar — de azt mondta, jöjjen be másnap magam. Megkérdezte; ó vagy én szóljak anyuknak, mert kéthónapos terhes vagyok. Ő mondta meg, gondolhatod, mennyire letört anyám. Apának nem szólt, de bögött éjszakánként, és amennyit nekem beszélt! — ez még rosszabbul esett, mintha megverték volna.

Anyám ismerős orvosa végezte, sze-

rencsére nem tud senki a dologról, a személyimet sem kérték el. Két napig fekdtem és csak most kezdem felfogni az egészet.

Kedves Tibi!

Nem hibáztatlak, de... Endy nagy kinnal törölte le izzadt homlokát. Heves szívdobogása egyenesen fájt, úgy érezte, valaki életére tört, legbensőbb titkait rabolta el. Pedig csak ő rabolt titkot. Rettenetes gyűlöletet érzett Herceg iránt. Remegő kézzel tette vissza a levelet. Ledobta magát ágyára és a hideg párnához szorította fejét.

Gondolkodni próbált és sokáig mozdulatlanul fekdtt, szeme előtt a konyhaszekrény fiókjá ugrált, de csak a késeket látta pontosan, kivehetően. Egy óra múlva lement a szomszéd kocsmába. Jó sok rumot kért.

Az ebédnél találkoztak. Endy ugyanis későn fekdtt és korán kelet. Rosszkedve azért Gyáli nénihez is felült és csodálkozva kérdezte.

— Mi bajod Endre?

Kitérő választ adott...

— Hol voltál tegnap? Későig vártalak — ült le asztalukhoz Herceg, aki délig aludt.

— Reggel meg eltűntél, legalább felkelteztél volna.

Meg sem várva a választ, elrohant ebédjéért. Elégé szótlanul ettek, Endy látszólag újságjába merült, Herceg gyorsan evett, mert igen éhes volt. Hadházy Pisti jött oda, de már nem jutott neki hely. Lajcsi megette ebédjét és készségesen felállt, hogy helyet adjon.

— Mit fogtok csinálni délután? — kérdezte Pisti. — Feljöhettek.

Befejezték az ebédet.

— Gyertek uszodába! — invitált Herceg.

Lajcsi és Endy focimeccsre készültek.

— Mikor találkozunk? — Fené Pistiék.

— Ne haragudjatok, de adódott egy maszok ügyünk estére — beszélt Herceg Endy nevében is.

— A doktorok? — vihogott sajnálkozóan Lajcsi.

Amikor betoppant Herceg, Endy fekdtt és rádiózott.

— Szia. Miért nem készülsz? Még így vagy?

Csend.

— Öltözz! — kérlelte.

— Nem megyek — jelentette ki Endy.

— Ne hülyéskedj — ment oda ágyához. — Öltözz már! — Ő maga villámgyorsan vetkőzött és kiment megborotválkozni. Gyáli néniel ránézték készítették, mert Lajos táskájába tették hideg vacsoráikat.

— Tudod milyen jó lettem Jutkánál? — odaült Endyhez.

— Mi van veled, legalább mondd meg.

— Semmi. Nem megyek.

Herceg tovább öltözött.

— Adj egy nyakkendőt, légyszíves... Összevesztetek? Lemegyek majd és telefonálok, ha...

Azt gondolta, hogy Endy mindjárt fog öltözödni, csak marháskodik, vagy kéreti magát.

Később tudomásul kellett vennie, hogy Endynek komoly szándéka ez.

Becsapta az ajtót és dühösen elviharzott.

Régen beszétedett. Gyáli néni varrt és megkérdezte Endyt, hogy van-e leszakadt gombja.

— Nézd csak! Nem mész ma este sehová?

— Fáj a fejem.

Két inget kotort elő.

— A gomb nincs meg?

— Tessék várni, előkeresem.

Órák teltek el. Újra a néni.

— Vitt kulcsot Tibi? Lefekszem, szervusz. Akkor majd nyiss ajtót.

Tízkor csengettek. Herceg robbant be.

— Érted jöttem!... Azt üzenni Eva, gyere... — látszott, hogy futott fel a lépcsőn, mert akadozott a hangja.

— Allati jó a buli... egyébként a kocsival jöttem... — dobta be a végösszét, nem kis büszkeséggel. Villogott a szeme, jócskán ivott. Endy csendesen visszafeküdt.

— Nem megyek, értsd már meg.

Herceg fáradtan az asztalhoz ült.

— Kérlek, mondd meg legalább mi bajod, mi ütött beléd? Képtelen vagyok koncentrálni, de gondolom, oka van ennek. Eva miatt, vagy én miattam?

— Felesleges lenne most beszélni az okról.

— Ez az! Felesleges! Megbeszélhetjük holnap is, csak gyere! Öltözz és gyere. Legalább nekem segíts, hogy együtt lehessek Jutkával. Nagyon kérek!

Egy határozott mozdulattal odaugrott a szekrényhez és kibájt egy öltönyt. Endy erősen rászólt:

— Hagyjad légyszíves!

— Gyere, gyere!

— Hiába.

Megragadta a vállát és úgy könyörgött, de Endy eltolta. Herceg dühösen lökött egyet rajta.

— Hülye vagy!

— Most aztán elég! Ne szemétkedj ráadásul. És tanácsolom, hogy villamossal menj, mert rézég vagy.

— Semmi közöd hozzá!

— Várj! Nem érted, hogy ne vessez!

Herceg már rohant lefelé a lépcsőn.

— Arra válaszolj, jössz, vagy nem? Endy magára kapott egy kabátot és utánaszaladt.

— Tibi!

A kocsiban megvárta, de beindította a motort.

— Szállj ki! — parancsolt rá. Megindult, azonban Endy mellette szaladt és a nyitott ajtón keresztül görcsösen fogta Herceget. A kocsit előrelendült és kiszakította magát a kézből. Herceg egyre csak hátra tekintve figyelte a rohanó fiút, s mivel az mind közelebb ért, beletaposott a gázpedálba...

Egy örült recsenés hallatszott és a gázlámpaoszlop a földig meghajolt.

Endy megtorpant. Az autó felszaladt a járdára és nekiültözött egy épületnek. A motor természetellenesen hörgött, lámpái elaludtak. Endy dermedten állt és könnyeivel küszködött.

A köd sűrűbbhúzza magát és az épületen az óra fél tizenegyet mutatott.

Megeredtek a könnyei.

Ezt olvastuk...

„A legnagyobb városok lakossága főben:... München (980), Köln (730) stb.” (220. o.) Hát ezek azok a híres nyugatnémet nagyvárosok?

„Nagy vonásokban a mexikói magasföld délről északnak lejt. Északon a mexikói magasföld általában teljesen zavarlatlanul megy át az Egyesült Államok déli államaiba.” (229. o.) Igen ám, de ott a déli államokban hogy fogadják őt?

Egyiptomban időnként programokat rendeztek a zsidók, görögök, núbiaiak ellen. (265. o.)

Es a programok összefoglaló neve bizonyára Egyiptomi Ünnepi Játékok volt.

„A legtöbb közép-keleti országban, így Szaud-Arábiában, Jordániában stb. még teljesen feudális viszonyokat találunk. Más országokban, pl. Iránban, Jordániában az erősödő nemzeti burzsoázia igyekszik magához ragadni a vezetést.” (265. o.)

A dialektika új tétele: a más és az ugyanaz egysége.

„Az angolok benyomulása Egyiptomba Szudánban folytatódott.” (278. o.)

Mint ahogy az ember az egyetemen folytatja középiskolai tanulmányait.

(Korea) „A természeti gazdagság ellenére is azonban az ország társadalmi termelési viszonyainak elmaradottsága, a külső elnyomás, a gazdasági, politikai és kulturális téren elnyomott országok tette.” (183. o. Gazdaságföldr. jegyzet)

Zseniális meglátás! A külső elnyomás elnyomott országok tette Koreát. Újszerű viszont, hogy elmaradottsága is elnyomottá tette.

„A Gobi, az egyik legnagyobb belső-ázsiai pusztaság... amelynek területén az MNK és a Koreai Népköztársaság osztozik...” (191. o.)

Ejnye, ejnye! Még szerencse, hogy nem a Magyar Népköztársaságról van szó.

(Ausztria) „... importálni kénytelen, elsősorban motorbenzolt.”

„... a tejtermelés évi átlagosa 2200—2400 t tejjhozammal.”

„... a fejenkénti fogyasztást tekintve 120 q-ás gyümölcs és 18 literes bortermelemelével Ausztria lakossága háromszor annyit termel, mint a Szövetségi Köztársaság.”

Ausztria a különlegességek és a rekordok hazája! Egyébként Ausztria lakossága könyvünk 205. oldalától a 207-ig 6 millióról 7-re növekedett!

K. ZS.

A kögyománys közgazdász bál február 22-én szombaton lesz

FOKOZÁS

— megváltozott az órarendünk... — a kötelező óráink száma jóval kevesebb lett... — néha elmaradnak a szemináriumok... — lógunk is, ha nagyon elfáradunk...

Ez van...

A világhíres külföldi professzor újabb ábrákat fog a táblára rajzolni Nyúl a szivacs után, de keze tévován torpan. Khm... a szivacs helyén foszlányait himbálja egy divatjamúlt fehéremű bevezetett maradványa. Am a prof úgy látszik nemzeti sajátosságokban is feltalálja magát: rögtön megérti, hogy itt a Duna mellett ilyen szivacs terem. S tessék: a kiérdemesült szifondarab olyan tiszta helyet terem a fene tudományos képzeteknek, mint a parancsolat.

KÖZGAZDÁSZ
a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX. D. Dimórov tér 8.
Telefon 186-850/130 m.
Szerkesztő Bggre Katalin Kladija Hirlankodó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában